

Vlaams
Parlement

vergadering **C25 – LEE4**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 24 oktober 2012

INHOUD

- Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de geplande uitbreiding van de golfinfrastructuur in Vlaanderen - 41 (2012-2013) 3
- Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de problematisch lange vergunningsprocedures voor strategische projecten voor het transport van energie - 114 (2012-2013) 7

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de geplande uitbreiding van de golfinfrastructuur in Vlaanderen - 41 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, geachte leden, de golfsport zit echt in de lift. Terwijl golf vroeger slechts voor een heel beperkte groep Vlamingen toegankelijk was, is dat elitaire karakter stilaan aan het verdwijnen. Vooral de jongste jaren spelen steeds meer Vlamingen golf en mogen we toch wel zeggen dat golf meer een sport van het brede publiek aan het worden is. We stellen vast dat deze sport de jongste maanden en weken opnieuw een sterke stimulans heeft gekregen door de mooie internationale successen van Nicolas Colsaerts.

Minister, dat is allemaal heel leuk voor de golfsport, maar ik denk dat we het er wel allemaal over eens zijn dat er nood is aan meer golfbanen, wil men golf echt toegankelijk maken. Des te meer golfbanen, des te toegankelijker wordt de sport. Wil Vlaanderen van golf een echte sport voor het brede publiek maken, dan hebben we clubs nodig in alle mogelijke varianten, meen ik. Dat ontbreekt vandaag helaas nog steeds.

Ik volg dit dossier al lange tijd mee op in dit Vlaams Parlement. Sinds de jaren 90 is de aanleg van golfterreinen in Vlaanderen een moeilijke zaak. Er is Millennium Golf: het enige nieuwe terrein van achttien holes tussen 1990 en 2010. Er was de aanleg van enkele golfscholen en de uitbreiding van de zeer mooie Rinkven Golf Club. Daarnaast viel er echter weinig te noteren.

De jongste jaren is er gelukkig sprake van een kentering. Als resultaat van de samenwerking tussen de Vlaamse Vereniging voor Golf (VVG), Bloso, de administratie Ruimtelijke Ordening en de kabinetten van uw voorganger op Ruimtelijke Ordening, minister Van Mechelen, en van uzelf, is er een kader afgesproken om op een duurzame manier golfontwikkeling te realiseren in Vlaanderen.

Los hiervan blijft er tegelijk ook nog de problematiek van de zonevreemde golfterreinen. Sinds haar oprichting in 2001 ijvert de VVG voor het regulariseren van alle zonevreemde golfterreinen in Vlaanderen. De redenering – die ik volledig terecht vind – is dat de zonevreemdheid van de terreinen die werd gecreëerd in de jaren 80 en 90, vooral het gevolg is van de onduidelijkheid van de wetgeving in die tijd. Pas met het eerste Golfmemorandum, in 2003, nu bijna tien jaar geleden, werd een degelijk juridisch kader gecreëerd voor de regularisatie en planning van golfterreinen.

Minister, begin oktober hebt u de VVG bij u op bezoek gehad. We hebben mogen vernemen dat u samen met de VVG gaat zoeken naar een manier om de aanleg van nieuwe golfbanen te versnellen. Momenteel zouden er 12 projecten in de steigers staan, die goed zijn voor een uitbreiding met 191 holes. De cruciale vraag in dit dossier is alleen hoe lang het zal duren voor dit alles ook daadwerkelijk zal zijn gerealiseerd. Het is immers heel opmerkelijk dat, terwijl het in Europa gemiddeld ongeveer 8 jaar duurt om een golfbaan aan te leggen, dat hier in Vlaanderen blijkbaar dubbel zoveel tijd in beslag neemt. Ik vind dat totaal onbegrijpelijk. Ik hoop daarover straks wat meer toelichting te krijgen van u.

Samen met de VVG hebt u aangekondigd te zullen zoeken naar manieren om die termijnen in te korten. Op de eerste plaats bent u van plan de diverse probleem dossiers op te lijsten. U zegt dat u op die manier kunt nagaan waar het precies fout loopt of – hoop ik – liep. Zo kunt u een poging doen om die dossiers opnieuw vlot te trekken. Het is uw bedoeling dat er dan in een volgende fase – ik hoop dat dit dan ook niet te lang zal duren – specifieke richtlijnen zouden komen voor de gemeentelijke en provinciale overheden, om zo duidelijkheid te

creëren, zodat iedereen weet waaraan hij zich moet houden bij het behandelen van een aanvraag voor de aanleg van een golfterrein.

Minister, wat zijn momenteel de probleem dossiers in Vlaanderen? Wat is de reden daarvan? Kan er op korte termijn een oplossing worden uitgewerkt? Op welke wijze denkt u de planologische procedures voor de totstandkoming van nieuwe en/of uit te breiden golfterreinen enerzijds en de regularisatie van bestaande zonevreemde golfterreinen anderzijds te versnellen?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, ik heb goed geluisterd naar mevrouw Dillen. De open ruimte in Vlaanderen is natuurlijk schaars: dat herhalen we elke week in deze commissie. Om tegemoet te komen aan de vraag van de golfers is er, zoals gezegd, inderdaad een Golfmemorandum opgesteld, waardoor er, denk ik, toch heel wat terreinen bij kunnen komen.

Dat proces is bezig. Dat is niet alleen onze verantwoordelijkheid, ook andere overheden die met ruimtelijke planning bezig zijn, zoals de provincies, hebben daar een taak. Het is niet omdat wij nu een kerel hebben die ergens in Amerika een wedstrijd wint, dat we onze ruimtelijke ordening helemaal moeten aanpassen. Oei, de minister van Sport zit daar ook, ik moet oppassen.

Holderdebolder extra ruimte gaan creëren voor extra golfterreinen: ik zou toch liever zien dat dat memorandum eerst wordt uitgevoerd. Als dat gebeurt, hebben we al een flinke stap vooruit gezet.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Ik deel de bezorgdheid van de heer Vandaele, in die zin dat het Vlaams Golfmemorandum al lang bestaat. Ik heb er alle begrip voor dat men vanuit de golfsport zegt dat het allemaal niet snel genoeg kan gaan. Een van de grote nadelen van de golfsport is wel dat ze enorm ruimteverslindend is, als ik het zo mag zeggen. De minister spreekt over twaalf projecten die in de steigers staan. Ik ben dan ook erg benieuwd over welke projecten dat gaat. Gaat het om een verlengde van het Golfmemorandum? In de projecten die destijds zijn meegenomen in het Golfmemorandum, heeft de Vlaamse Regering ondertussen al beslissingen genomen voor gebieden waar er absoluut geen draagvlak is voor het realiseren van een golfterrein. Ik neem aan dat daar op dit moment niet op teruggekomen wordt.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Ik ben misschien een beetje een vreemde eend in de bijt en misschien zal ik de minister – ik weet niet wat hij zal zeggen – tegemoet komen. Ik meen dat we een ruimtelijke ordening moeten hebben voor de mensen. Vandaag wordt er alleen nog maar gekeken naar open ruimte en natuur. De natuur staat zeer sterk in Vlaanderen. Het is in 1970 als bijna eerste bevoegdheid overgeheveld naar de gewesten. Er is een heel sterke lobby. Als je vandaag iets wilt doen in Vlaanderen, dan staat die lobby altijd klaar om gelijk welk plan als het ware te boycotten. Je ziet dat ook in de havens. Je kunt er maar een bedrijf neerpoten als je ook bijvoorbeeld nesten op de bedrijven legt en zo meer.

Golf op zich komt ook tegemoet aan de open ruimte. Vandaag vraagt het moed om in een nog altijd verzuimd ACW-Vlaanderen (Algemeen Christelijk Werknemersverbond) golfterreinen aan te leggen. Als je een golfterrein wilt aanleggen, krijg je meteen het etiket van snob of dat je alleen maar voor rijken bent, terwijl dat op een zeer democratische manier kan tot stand komen, zeker als er meer golfterreinen zijn. Vandaag durft nagenoeg geen enkele politicus nog een golfterrein aan te leggen in zijn eigen stad of streek, juist omwille van de kritiek die wordt geuit, terwijl we zien dat het in Nederland en in andere landen een zeer populaire en democratische sport is.

Minister, het is aan u. U bent minister van Sport en van Ruimtelijke Ordening. Ik ben vragende partij om in meer ruimte voor sport te voorzien.

De heer Bart Martens: Minister, misschien kunnen we ook werk maken van hergebruik van ruimte. We hebben een succesvol afvalbeleid met een stortverbod. Dat betekent dat onze verschillende stortplaatsen langzaamaan worden afgebouwd en een herbestemming moeten krijgen. Je kunt perfect via landscaping en dergelijke die oppervlakte gebruiken om golfterreinen aan te leggen. Als ik me niet vergis, mevrouw Dillen, is het golfterrein van Brasschaat op een oude stortplaats aangelegd. Misschien moeten we ook eens bij de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) gaan kijken in welke mate een herbestemming van afgewerkte stortplaatsen – dat worden er hoe langer hoe meer – ook een oplossing zou kunnen bieden om tegemoet te komen aan de ruimtebehoefte van de golfsport zonder te veel de schaarse open ruimte verder te moeten innemen.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Voorzitter, collega's, ik ben het eens met mevrouw Dillen als ze zegt dat de golfsport ondertussen een stuk gedemocratiseerd is. Dat zien we, want Bloso heeft de golfsport uitgekozen als sporttak in de kijker voor 2013. Zoals u zelf al zei, heeft de Vlaamse Regering al in 2003 met het memorandum een beleidskader gecreëerd voor een duurzaam en sturend beleid inzake ruimte voor golf. Het is dus zeker niet naar aanleiding van de successen in de Ryder Cup, de match tussen Europa en Amerika – op zo'n moment zijn we dan allemaal plots Europeaan –, dat we daar nu werk van maken. Dat memorandum is in 2006 geactualiseerd en uitgebreid met een lijst voor de realisatie van bijkomende golfbanen in Vlaanderen.

Mijnheer Ceysens, we zijn bezig met het Golfmemorandum. Het Golfmemorandum is wat we moeten uitvoeren. Ik heb niet onmiddellijk een voorstel om dat te verruimen. Ik denk dat er nog werk genoeg is om het Golfmemorandum compleet te realiseren, dat voorziet in een specifiek beleidskader, om de besluitvorming te doorlopen en de procedure te faciliteren. Zoals hier al een paar keer is gezegd: de ruimte is schaars en de maatschappelijke behoefte is groot. Collega Van Volcem, ik ga ervan uit dat ook natuur voor de mensen is, zoals golf voor de mensen zal zijn, landbouw voor de mensen zal zijn en bedrijventerreinen er voor de mensen zijn. Er is veel vraag, de behoeften zijn groot en de ruimte is schaars.

In uitvoering van het Vlaams Golfmemorandum zijn de voorbije jaren toch al tal van ruimtelijkeplanningsinitiatieven opgezet om de aanleg van die bijkomende terreinen of de uitbreiding van de bestaande terreinen mogelijk te maken. Vandaag zitten de verschillende projecten op spoor en zijn de planprocessen lopend of afgerond. Voor het overgrote deel van de projecten gaat het wellicht volgens velen traag. Dat is de vergunningsprocedure. Ik kom daar straks nog op terug, maar het gaat toch de goede richting uit. Gezien de grote ruimte en de maatschappelijke impact, wat daarnet al naar voren is gekomen, vroeg het opbouwen van een maatschappelijk draagvlak toch wel tijd, waarbij heel wat procedures moeten worden doorlopen.

De locaties voor achttien holes in Brasschaat, Nevele en Lommel zijn stopgezet. Er werden immers geen concrete projecten ingediend. Als alternatief voor het terrein in Bree, dat werd afgevoerd vanwege de negatieve impact op de landbouw, werd de mogelijkheid geboden voor een nieuw uitbreidingsproces te Lummen.

Voor de zonevreemde terreinen is er nog één probleem, en dat is Houthalen. Daar is tot op vandaag geen planologische oplossing voorhanden. Aan de golfclub werd gevraagd om een dossier op te maken voor compenserende maatregelen of beheersvoorstellen in het kader van de natuurwaarde. Voor de andere zonevreemde terreinen werd een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) opgemaakt of is een planproces lopende. Dat is de eerste fase om iets zonevreemds regulier te maken.

Maar het stopt uiteraard niet bij de opmaak van een RUP. Het RUP moet het mogelijk maken dat er een golfterrein komt, maar dan kunnen er nog bepaalde knelpunten opduiken. Het kan hierbij gaan om problemen inzake verwerving, archeologie, buurt- en voetwegen, compenserende of flankerende maatregelen inzake landbouw of natuur. Een proactieve en gecoördineerde benadering is aangewezen om die knelpunten efficiënt aan te pakken in overleg met de verschillende instanties en besturen. In dit kader heb ik op een vergadering met de Vlaamse Vereniging voor Golf op 24 september gevraagd om een concrete oplistings te maken van eventuele knelpunten bij de daadwerkelijke realisatie van terreinen.

Op basis van een volledig overzicht zal ik als minister van Sport en Ruimtelijke Ordening nagaan op welke manier hier een vooruitgang kan worden geboekt. Op dit ogenblik hebben wij ook gewezen op de mogelijkheid van een projectvergadering. Als er een planproces is, is een projectvergadering een van de beste instrumenten die er bestaan. Daar kan de initiatiefnemer aangeven hoe en wat hij wil doen; hij kan in een vroeg stadium alle elementen in kaart brengen voor een vlotte vergunningsprocedure en realisatietraject. In deze filosofie kan de initiatiefnemer alle betrokkenen rond de tafel brengen – administratief en anderszins – zodat hij van bij de start de mogelijke knelpunten kent. Hoewel de lokale overheid ten aanzien van private initiatiefnemers het eerste aanspreekpunt blijft, wil ik in complexe ruimtelijke processen en projecten een optimale en oplossingsgerichte begeleiding door mijn administratie blijven bieden.

Reeds heel wat planinitiatieven werden opgestart en gefinaliseerd. Ze maken de realisatie van bijkomende ruimte voor de golfsport mogelijk. De bestaande regelgeving op het vlak van plan-MER en RUP's zorgt ervoor dat een lange weg moet worden afgelegd vóór de effectieve realisatie een feit is.

In 2011 heb ik samen met mijn collega's Crevits en Schauvliege een nieuwe procesaanpak inzake vergunningen en planning naar voren gebracht. Die werd vertaald in de zogenaamde 'Routeplanner' of de drietrapsraket. Dat is hier al uitvoerig besproken. De voorzitter heeft daarover ook een vraag gesteld, specifiek in verband met energie. Ik zal er straks dieper op ingaan hoe en waar we staan in dat proces.

Wat betreft de uitvoering van het Golfmemorandum en de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen zitten wij op schema. Een gedetailleerd overzicht van de verschillende dossiers zal ik eind van de maand bezorgen in antwoord op de schriftelijke vraag nummer 20 van mevrouw Werbrouck. Omtrent eventuele problemen bij de realisatie op het terrein wacht ik het overzicht van knelpunten af. Er is op dit moment maar één dossier dat zonevreed is. Er wordt geen initiatief genomen door de club zelf. Als er knelpunten zijn bij de uitvoering, zal ik die van de VVG krijgen. Dan zien we hoe we de problemen kunnen oplossen. We hebben het instrument van de projectvergadering duidelijk gemaakt aan de VVG. Dat kan een meerwaarde zijn.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik dank u voor uw antwoord, minister. Natuurlijk beseffen wij ook dat de open ruimte schaars is! We moeten daar zeer zuinig mee omgaan.

Mijn vraag is niet voortgekomen uit het feit dat we recent een golfer met internationale uitstraling hadden, zoals de heer Vandaele zo schamper zegt. Die uitstraling van Nicolas Colsaerts dateert van een paar weken geleden; de golfsport is al enkele jaren – gelukkig! – aan een democratisering toe. Vroeger was het voorbehouden voor een werkelijk elitair clubje Vlamingen die over meer dan voldoende financiële middelen moesten beschikken en daarnaast ook nog eens de nodige connecties moesten hebben om in die clubs binnen te geraken. Zelfs met geld was dat niet altijd evident. Vandaag kunnen we gelukkig vaststellen dat het een meer gedemocratiseerde sport wordt en dat er veel interesse is van het brede publiek. Door die belangstelling is het de plicht van het beleid om daar aandacht aan te besteden en ervoor te zorgen dat de nodige faciliteiten er komen.

Wil dat zeggen dat men ineens alle open ruimte in Vlaanderen moet volzetten met golfterreinen? Dat hebt u me niet horen zeggen, voor alle duidelijkheid. Minister, ik ben blij dat u een gedetailleerde, vrij nauwkeurige stand van zaken hebt gegeven van het Golfmemorandum en dat u werkt aan procedures om alles snel te faciliteren. Misschien moet u nog wat concreter worden inzake de timing.

Voorzitter, in uw repliek hebt u terecht opgemerkt dat er zelfs naast de uitvoering van het Golfmemorandum en als blijkt dat er toch nog nood is aan meer terreinen, mogelijkheden zijn om nieuwe terreinen aan te leggen die niet gepland zijn in dat Golfmemorandum, via een hergebruik van de ruimte. Ik denk bijvoorbeeld aan die stortterreinen, of aan een concreet plan in mijn omgeving, waar men een oude, private boomkwekerij gaat sluiten en wil ombouwen tot een open golfterrein met een beperkt aantal holes, om zo tegemoet te komen aan de grote vraag die er op dit ogenblik is. Dat is niet alleen interessant voor de mensen die geïnteresseerd zijn om de golfsport te beoefenen, maar het is ook heel aangenaam voor iedereen om er te gaan wandelen en fietsen in een heel mooie, rustige en goed verzorgde omgeving. Het is een vorm van recreatie die voor iedereen toegankelijk is. Laat ons dat niet vergeten. Minister, ik zal dit dossier blijven opvolgen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mevrouw Dillen, ik heb op geen enkel ogenblik gezegd dat golf een elitaire sport is en dat er daarom geen ruimte mag zijn voor golf. U lijkt dat te hebben gehoord, maar dat heb ik niet gezegd. Ik heb wel gezegd dat er een kader bestaat, het Golfmemorandum, dat er een aantal nieuwe terreinen kunnen worden aangelegd in dat kader en dat men daarvan in de eerste plaats werk moet maken alvorens nieuwe open ruimte aan te snijden. Ruimtelijke ordening en de open ruimte zijn te belangrijk om dat te laten afhangen van een hype van het ogenblik. Dat is het enige wat ik heb gezegd. Eerst uitvoeren wat gepland is, en dan pas nieuwe stappen zetten, mocht dat dan nog nodig zijn.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Minister, we zijn tevreden dat u zich houdt aan het Golfmemorandum en we zullen van hieruit verder werken. Daarvoor is dat een verstandige basis.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de problematisch lange vergunningsprocedures voor strategische projecten voor het transport van energie
- 114 (2012-2013)**

De heer Bart Martens: Mijn vraag om uitleg gaat over de vergroening van onze elektriciteitsmarkt en de integratie van de verschillende energiemarkten op Europees niveau, die versterkingen vragen van ons hoogspanningsnet. Er is een probleem met de verschillende procedures die we vandaag kennen om die versterkingen van hoogspanningslijnen in te tekenen in de ruimtelijke plannen, en om daar de nodige vergunningen voor te verkrijgen.

In het ontwikkelingsplan van Elia zijn er twee speerpuntprojecten, waarin er heel wat juridische problemen zijn. Het eerste is het Stevin-project, dat hier al dikwijls aan de orde is geweest. Het project strekt zich uit in de provincies Oost- en West-Vlaanderen en voorziet onder meer in een versterking van het bovengrondse hoogspanningsnet tussen Zomergem en Zeebrugge. Dat is nodig om de windenergie die op zee wordt geoogst, aan land te krijgen. Het is ook nodig om de toename van decentrale productie aan onze kust op het net te krijgen.

Het tweede project is het Brabo-project, dat voorziet in een versterking van de hoogspanningslijnen tussen de post Mercator in Kruibeke en Zandvliet in de Antwerpse

haven. Dat is nodig om de toegenomen bedrijvigheid van stroom te kunnen voorzien en ook nieuwe productie-installaties in het Antwerpse havengebied te kunnen aansluiten. Het is ook van belang om de invoercapaciteit van stroom uit Nederland te kunnen vergroten. Als het Brabo-project wordt gerealiseerd, wordt er voor 1000 megawatt extra invoercapaciteit gecreëerd. Dat is niet onbelangrijk, gelet op de overcapaciteit van elektriciteitscentrales in Nederland en de problemen die we kunnen verwachten in ongeziene omstandigheden als de kernuitstap zoals gepland gebeurt en er tegelijk in Vlaanderen extra installaties worden gesloten, wat ook wordt aangekondigd door een aantal energieproducenten.

Die projecten zijn van cruciaal belang voor het garanderen van onze bevoorradingszekerheid en voor het halen van onze hernieuwbare energiedoelstellingen, die we van Europa tegen 2020 moeten realiseren. Ze zijn ook van cruciaal belang om al die honderden miljoenen euro investeringen in de Noordzee die klaar staan, te laten plaatsvinden. Als er geen duidelijkheid komt over een spoedige aflevering van de vergunningen voor de versterking van het hoogspanningsnet in Oost- en West-Vlaanderen, zullen die investeerders hun beslissingen on hold zetten, wat heel jammer zou zijn omdat onze windmolenexploitanten op de Noordzee een soort referentie willen opbouwen om straks in de orders die lopen in Duitsland en Groot-Brittannië te kunnen meespelen. Als zij een referentie-installatie kunnen tonen op ons deel van de Noordzee, maken ze straks veel kans om ook op die exportmarkten voor offshore energie een belangrijke rol te spelen en veel Duitse, Britse en andere orders in de wacht te kunnen slepen.

Er is sprake geweest van een grondige voorbereiding en van overleg met stakeholders en lokale besturen. Ik denk niet dat men kan zeggen dat Elia die dossiers slecht heeft aangepakt. Desondanks lopen die diverse projecten echter vertraging op, door onduidelijkheden met betrekking tot de MER-wetgeving (milieueffectrapportage), door de cascade van procedures die we vandaag kennen en noem maar op.

Tegen het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor het Stevin-project is beroep aangetekend door de bestendige deputatie van de provincie West-Vlaanderen. Mevrouw Van Volcem, ook de gemeente Brugge – of ik moet stad zeggen, zeker – heeft beroep aangetekend tegen dat uitvoeringsplan. Dat geldt ook voor de gemeenten Damme en Maldegem.

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor het project Brabo is al vernietigd door de Raad van State, omdat er geen plan-MER was opgemaakt. Nochtans had de Vlaamse MER-administratie gezegd dat dit niet nodig was, aangezien er een project-MER zou komen. De Raad van State heeft daar blijkbaar anders over geoordeeld. Dat uitvoeringsplan voor Brabo, dat in 2009 door de regering was goedgekeurd, is dan in 2011 door de Raad van State vernietigd, zodat men daar ook opnieuw moest beginnen met een plan-MER, met een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan enzovoort.

Minister, het lijkt me duidelijk dat die cascade van procedures en opeenstapeling van vergunningen die nodig zijn om dergelijke hoogspanningsprojecten gerealiseerd te krijgen, enigszins van het goede te veel zijn. Voor een nieuwe hoogspanningslijn kan worden gerealiseerd, moet die eerst zijn opgenomen in het ontwikkelingsplan van Elia. Dan moet er een plan-MER worden gemaakt. Dan moet er een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan worden gemaakt. Dan moet er een project-MER worden gemaakt. Dan moet er een stedenbouwkundige vergunning worden verstrekt. Dan moet er een milieuvergunning worden verstrekt. En dan heb ik het nog niet over de twee federale vergunningen die moeten worden gegeven: een federale wegevergunning en een verklaring van openbaar nut. Zetten we dat alles op een rijtje, dan zitten we met doorlooptijden van meer dan tien jaar. Voor dergelijke maatschappelijk belangrijke investeringsprojecten is dat veel te veel. Ik herinner me dat de commissie-Sauwens die in dit parlement werkzaam is geweest, een doorlooptijd van twee jaar in het vooruitzicht stelde.

Ook zitten we met het fenomeen dat er voor één project minstens vijf openbare onderzoeken nodig zijn in de diverse stadia van het besluitvormingstraject. Het lijkt me niet dat dit zorgt

voor een betere inspraak door de burger. Op den duur wordt dat immers trivaal. Burgers hebben het gevoel dat men met hun voeten aan het spelen is. Met betrekking tot eenzelfde project wordt er immers telkens opnieuw een consultatie of een openbaar onderzoek opgezet, in het kader van de kennisgeving voor de plan-MER, in het kader van het openbaar onderzoek met betrekking tot het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. Ook de kennisgeving voor de project-MER is een moment van publieksconsultatie. Dan hebben we nog het openbaar onderzoek met betrekking tot de stedenbouwkundige vergunning en het openbaar onderzoek met betrekking tot de milieuvergunning.

Minister, u begrijpt dat dit van het goede te veel is. Diverse instanties hebben dat ook opgemerkt. De Staten-Generaal voor Energie, die vorig jaar is bijeengekomen op initiatief van de vier Belgische energiministers, heeft de noodzaak benadrukt van een vereenvoudiging van de vergunningsprocedures. Onze commissie-Sauwens heeft dat, zoals gezegd, ook gedaan. In aanbeveling 19 hebben we gevraagd dat er een versnelde procedure zou komen voor het vergunnen van maatschappelijk belangrijke investeringsprojecten, met een integratie van de plan-MER in de GRUP-procedure. Wees gerust, ik zal niet al die aanbevelingen overlopen. Aanbeveling 35 pleit voor de integratie van een project-MER in de procedure van de stedenbouwkundige vergunning of voor de milieuvergunning.

Minister, ik heb de indruk dat er ter zake tot op vandaag nog altijd geen resultaten zijn. Men is daar wel mee bezig, en uw drietrapsraket hebben we hier inderdaad al meermaals zien lanceren, maar tot nader order blijven de procedures wat ze zijn, met alle gevolgen van dien.

Ook Elia, de hoogspanningsnetbeheerder, deed al voorstellen om de procedures te vereenvoudigen, met een pleidooi voor een ‘one stop shop’ en een verregaande integratie van vergunningsprocedures tussen het federale en het regionale niveau, waarbij dubbele procedures – openbare onderzoeken die dubbel gebeuren, dubbele adviezen van administraties, milieustudies die dubbel moeten gebeuren – kunnen worden vermeden.

Ook de Europese Commissie is zich bewust van het probleem. Ze werkt aan een verordening ter zake. Er is een ontwerp van verordening gepubliceerd dat tot doel heeft de procedures die noodzakelijk zijn om het Europese energiebeleid mogelijk te maken, sneller te laten verlopen. Dat ontwerp van oktober van vorig jaar voorziet in het aanduiden in elke lidstaat van één bevoegde instantie die verantwoordelijk zou zijn voor de coördinatie van de vergunningen.

Rekening houdend met de aanbevelingen van de Staten-Generaal voor Energie en van Elia, en gezien de verwachtingen van de Europese Commissie lijkt het noodzakelijk om voor strategisch belangrijke hoogspanningsnetprojecten een efficiënt en geïntegreerd vergunningsstelsel uit te werken. We kunnen dat doen voor alle maatschappelijk belangrijke investeringsprojecten, of we kunnen natuurlijk ook naar een regelgeving sui generis gaan voor het vergunnen van hoogspanningslijnen. In Duitsland heeft men daar werk van gemaakt. Daar heeft men eigenlijk niet gewacht op de definitieve goedkeuring van de Europese verordening om specifiek voor het vergunningstraject voor hoogspanningslijnen een aparte, versoepelde procedure in het leven te roepen: het Netzausbaubeschleunigungsgesetz. Mijn Duits is niet zo goed als dat van de heer Vandaele. Dat is dus een specifieke Duitse wetgeving die in een versoepeld traject voorziet, met een snellere doorlooptijd, voor strategisch belangrijke investeringen in het transport van energie.

Minister, welke concrete voorstellen hebt u voor de vereenvoudiging van het procedureverloop voor strategisch belangrijke projecten voor het transport van elektriciteit en gas? Kan daarmee de maximumtermijn voor het verkrijgen van vergunningen worden beperkt tot drie jaar, zoals is vastgelegd in die Europese ontwerpverordening? Wordt daarover overlegd met de andere gewesten en de federale overheid? Zo niet, bent u daartoe bereid? Tegen wanneer kan een vereenvoudigd procedureverloop gerealiseerd zijn? Bent u desgevallend bereid om naar analogie met Duitsland een sui-generisregeling uit te vaardigen voor projecten inzake hoogspanningslijnen waarbij nu reeds de bepalingen uit de Europese ontwerpverordening in eigen regelgeving worden omgezet?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: We weten dat Europa tegen 2020 een Europees ‘smart grid’ wil uitbouwen, en via een verordening eventueel de landen verplichten om snellere vergunningstrajecten in te voeren. Ik hoop toch dat Europa wel degelijk rekening houdt met de specifieke situatie in ons land waarbij alles wat met ruimtelijke ordening te maken heeft, aan de gewesten is toevertrouwd. Ik zou het persoonlijk niet zo graag zien dat er een soort recuperatie gebeurt. Als er maar één instantie daarover mag waken, en als dat dan weer op federaal niveau zou komen, zou ik dat een stap achteruit vinden. Er zijn andere manieren om dat allemaal op een werkbare wijze te implementeren. Uit de commissie Versnelling komt de fameuze routeplanner om te kijken hoe het besluitvormingsproces, ook met betrekking tot bestemmingswijzigingen, kan worden verbeterd. Minister, kunt u een stand van zaken geven wat die fameuze routeplanner betreft?

De voorzitter: Mevrouw van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: We weten dat de lobby van de groene energie overal zwaar doorweegt. Men heeft nog eens een verordening proberen te maken. Ik denk dat er veel te weinig op lange termijn wordt gedacht. Men plaatst windmolens in de Noordzee maar men heeft er nooit over nagedacht hoe men die energie aan land moet krijgen. De vergunningen zijn maar in een laatste fase naar voren gebracht. Bovendien heeft men totaal geen rekening gehouden – ik heb het van heel dichtbij gevolgd – met het feit dat er als het ware een elektrische Lange Wapper door Vlaanderen zou ontstaan. Door de windmolens op zee moet men een nieuw hoogspanningsnet bouwen.

Minister, ik wil het nog eens duidelijk zeggen, men doet er soms smalend over, maar bij de keuzes in de MER van de trajecten is opnieuw gekozen om geen trajecten in de open ruimte te plannen maar wel boven de huizen van de mensen. Het resultaat is dat iedereen bezwaar heeft ingediend en dat er opschudding was tijdens de hoorzittingen van Elia bij mensen die in bepaalde deelgebieden wonen. U kunt daar niet aan doen, dat is een project van de MER. Maar zolang er alleen maar rekening wordt gehouden met natuur en milieu en dat het feit dat de vogels tegen de draad kunnen vliegen, van doorslaggevend belang is bij de keuze van een traject in de MER-procedure, zolang zul je altijd rechtspraak en inspraak hebben en zullen procedures in Vlaanderen nooit vooruit kunnen gaan.

Er is niet alleen de ruimtelijke ordening. Ook mijn stad heeft geprocedeerd, want er wordt voorzien in een hoogspanningsnet maar men heeft er geen rekening mee gehouden dat in een dorp zoals Zeebrugge door de inplanting van een omvormingsstation van 700 vierkante meter, 19 meter hoog, heel het landschap van het dorp kapot gaat. Aan de overkant bouwt men nog een ander stuk. 13 hectare heeft men nodig voor die volledige omvorming. Dat zijn allemaal zaken waar men niet aan denkt en die ook een enorme impact hebben op de ruimtelijke ordening. Men zet zelfs die omvormingsstations naast een sociale woonwijk. Men zegt dan dat het daar het minst belastend is. Als we zeggen dat we een stukje landbouwgrond willen aansnijden om de transportzone noordelijk te kunnen uitbreiden en daar te plannen, dan zegt men: neen, dat kan niet, want dat is herbevestigd in de agrarische structuur. Men doet het naast een sociale woning bij het binnenkomen van een dorp. Dan is men verwonderd dat de mensen beroep aantekenen en dat de stad daar niet mee akkoord gaat. Dat men nu vlug ruimtelijke uitvoeringsplannen wil realiseren, daar ben ik absoluut voorstander van. ‘Sneller en beter in Vlaanderen’, daar zijn grote commissievergaderingen over geweest met heel veel aanbevelingen, maar we hebben nog een jaar de tijd. Ik stel vast dat er wat betreft ruimtelijke uitvoeringsplannen niets is veranderd.

De voorzitter: De heer Ceysens heeft het woord.

De heer Lode Ceysens: Ik heb twee korte bemerkingen. Het is inderdaad goed om bij de vraag die hier voorligt, nog eens goed te kijken hoever we staan met onze commissie Versnelling. Het was sowieso een opdracht voor dit najaar. We moeten ook eens een aantal

concrete cases vergelijken met wat vandaag voorligt. Dit kan er een van zijn. Wat is de stand van zaken? Het kan een nuttige oefening zijn om een en ander eens tegen het licht te houden.

Anderzijds ben ik heel nieuwsgierig naar het antwoord van de minister op de vierde vraag. Er wordt gevraagd naar een sui-generisregeling. De collega spreekt hier alleen over projecten inzake hoogspanningslijnen. Ik stel me de vraag: als we spreken over een sui-generisregeling, kunnen we dat dan beperken tot hoogspanningslijnen of moet het gaan over maatschappelijk relevante belangrijke projecten, wat ongetwijfeld ook nog andere projecten dan hoogspanningslijnen zijn?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Collega's, ik ga uiteraard niet opnieuw de discussie voeren die we hier al hebben gevoerd over de specifieke projecten. Ik ga uiteraard wel antwoorden op de vragen die zijn gesteld.

Ik en de Vlaamse Regering delen de bezorgdheid die de heer Martens naar voren heeft gebracht. Het wordt nu voor elektriciteit en energie naar voren gebracht, maar iedereen weet dat het voor elke investeerder met de huidige procedure moeilijk is om binnen een redelijke termijn belangrijke investeringsprojecten te realiseren. U hebt het over die cascade van procedures, zoals u het noemde, die de integratie en afstemming onmogelijk maken, over het gebrek aan maatschappelijk draagvlak, dat mevrouw Van Volcem nog heeft aangehaald, de veelvuldige aanvechtingen van vaak moeizaam verworven vergunningen en de wijze waarop de rechtsbescherming is georganiseerd. Ik denk dat we de problematiek allemaal kennen.

Ik meen, en met mij de hele Vlaamse Regering, dat een fundamenteel herdenken van de procedures maar tevens van de filosofie en aanpak noodzakelijk zijn. Dat vraagt tijd. We moeten ons vragen stellen. Hoe gaan we om met participatie? Hoe organiseren we een geïntegreerd voortraject? Op welke manier schakelen we mijn administratie in?

U werd op 12 maart van dit jaar door minister Schauvliege en mezelf reeds op de hoogte gebracht van de stand van zaken betreffende het kaderdecreet 'versnellen van investeringsprojecten' of de drietrapsraket. Het gaat om meer dan alleen energieprojecten. Deze strategische energieprojecten moeten daar volgens mij wel onder vallen. Volgende elementen zijn essentieel voor een goed werkende drietrapsraket: een geïntegreerde en procesmatige aanpak, investeren in een goed voortraject, participatie en communicatie en getrechterde besluitvorming. In de drietrapsraket zijn er nog twee openbare onderzoeken of iets dergelijks. De dialoog met de brede bevolking maakt deel uit van die andere aanpak.

De nieuwe aanpak moet garanderen dat problemen zo vroeg mogelijk in het proces worden gedetecteerd en dat tegelijk een zo groot mogelijk politiek en maatschappelijk draagvlak bereikt en aangehouden wordt. Deze aanpak garandeert dat we niet alleen de noodzakelijke onderzoeken kunnen koppelen maar dat we ook de Europese verplichtingen inzake de MER flexibeler, logischer en met minder kansen op betwistingen kunnen invullen.

Het is moeilijk in te schatten hoe 'snel' de nieuwe aanpak vanaf de doelstellingenformulering tot een projectbesluit zal leiden, maar het is wel duidelijk dat gelet op het engagement van de betrokken overheden en het vroegtijdig detecteren van maatschappelijk draagvlak, dit vlotter zou moeten gaan met uiteindelijk een transparante en betere besluitvorming.

Ik ben ervan overtuigd dat niet alleen ten gevolge van Europese regelgeving maar tevens vanuit de overtuiging van de Vlaamse Regering dat we het systeem moeten herdenken en maximaal moeten inzetten op het nieuwe kaderdecreet 'versnellen van investeringsprojecten'. Ik zal zo dadelijk de stand van zaken geven wanneer we denken dat we de teksten kunnen indienen.

Er is een goede samenwerking met de andere gewestelijke administraties, tussen de gewesten en met de federale overheid. Deze besprekingen zijn nog niet afgelopen. Bij de uitvoering van de verordening zal hoogstwaarschijnlijk – dat is ook een antwoord op uw specifieke

vraag, mijnheer Vandaele – een samenwerkingsakkoord nodig zijn of minstens een andere vorm van afspraken tussen de gewesten en de federale overheid om de vergunningverlening van deze energieprojecten gecoördineerd te laten verlopen, want volgens de Europese ontwerpverordening zal er per lidstaat een coördinerende overheidsdienst moeten worden aangeduid. We zullen dat via afspraken of een samenwerkingsakkoord moeten regelen.

Mijn beleidsbrief werd vrijdag ingediend, maar is misschien nog niet ter beschikking. U zult daarin kunnen lezen dat ik mijn volle medewerking hieraan verleen. In samenwerking met minister Van den Bossche, bevoegd voor de energie, zal ik verdere opvolging geven aan de resultaten van de studie ‘onthaalcapaciteit hernieuwbare energie’ en ik zal samen met haar de Europese ontwerpverordening in verband met de uitbouw van de trans-Europese energie-infrastructuur verder bekijken. Ik heb recent hierover ook een schrijven gericht aan minister Van den Bossche in antwoord op een brief van haar.

Er wordt momenteel gewerkt aan het decreet Complexe Investeringsprojecten. Als alles volgens plan verloopt, zullen we dit decreet door de regering principieel laten goedkeuren begin 2013, waarna de externe consultatie kan starten. Afhankelijk daarvan zal de behandeling in het parlement kunnen gebeuren. Hoeveel zal door de adviesinstanties aan wijziging worden gevraagd? Hoe fundamenteel is dat? Ik kan daar moeilijk op antwoorden. De start is gepland begin 2013.

Het is niet de bedoeling om naast dit – grote – project nog een andere procedure uit te werken specifiek voor hoogspanningslijnen of andere energiesystemen. De reden hiervoor is dat het overzicht van en de duidelijkheid over het soort procedures van groot belang is. Een verdienste van het kaderdecreet moet zijn dat de procesmatige aanpak voor maatwerk mogelijk is. Elke situatie en context zijn immers uniek. Dit kaderdecreet moet kunnen worden toegepast op zowel publieke als op private complexe projecten. Het kaderdecreet moet oplossingen kunnen bieden voor een ruime waaier van investeringen. Ik denk hierbij aan investeringen in infrastructuur, bedrijvigheid, energie, maar evenzeer aan investeringen in het kader van waterbeheersing, ecologie, delfstoffen enzovoort. Al die aspecten moeten aan bod kunnen komen.

Ten slotte wil ik vermelden dat er ook rekening mee moet worden gehouden dat de bevoegdheidsverdeling in België verschilt van die in Duitsland. Dat zorgt ook voor moeilijkheden.

De heer Bart Martens: Minister, ik kijk met veel ongeduld uit naar het kaderdecreet. Het is belangrijk dat de Vlaamse Regering dat begin 2013 voor de eerste keer principieel goedkeurt, zodat het tijdens deze legislatuur in werking kan treden.

Mijnheer Ceysens, mijn voorkeur gaat ook uit naar een kaderdecreet voor alle maatschappelijk belangrijke investeringsprojecten. Dan hoeft er geen aparte procedure voor het vergunnen van hoogspanningslijnen te komen: het kan erin vervat zijn. Als de wagen zo wordt overladen dat hij door zijn as breekt en dat het er niet komt, dan is een sui generis op hoogspanningslijnen geënte procedure wenselijk. Als het klaar is in 2013 en liefst voor het zomerreces, dan geef ik daar uiteraard de voorkeur aan.

Mevrouw Van Volcem, in dergelijke dossiers is het niet altijd mogelijk de kool en de geit te sparen. Er moeten altijd keuzes worden gemaakt. Van de Zeebrugse haven mocht er geen hoogspanningsstation komen in het havengebied. Dan zoekt men naar een andere locatie, en geeft dat daar problemen. We kunnen geen omeletten bakken zonder schalen te breken. Het zijn problematische dossiers, het zijn zware ingrepen, maar met de trajecten die 10 kilometer onder de grond gaan, heeft men in belangrijke mate rekening gehouden met de bezwaren die zijn binnengekomen.

Op een bepaald moment moet de knoop worden doorgemaakt. Men kan niet blijven procederen en vertragsmanoeuvres uitoefenen. Ook Voka West-Vlaanderen heeft betreurd dat al die lokale besturen naar de Raad van State trokken tegen het gewestelijk ruimtelijk

uitvoeringsplan (GRUP). Ze denken dat daardoor heel wat bedrijvigheid in West-Vlaanderen op de helling kan komen te staan. Ik denk niet dat de problemen die zich hier en daar nog stellen, van die aard zijn dat we de zaak op de lange baan kunnen schuiven en alles moeten laten overdoen. Ik hoop dat er snel kan worden gehandeld, dat er knopen kunnen worden doorgehakt, dat er vergunningen kunnen worden verleend en dat alle honderden miljoenen euro's investeringen die letterlijk klaar staan, doorgang kunnen vinden.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Mijnheer Martens, ik ga hiermee akkoord, maar het is niet aan u om te zeggen of iemand wel of niet mag procederen. De procedures zijn gepland en als u naar de Raad van State wilt gaan, kunt u dat perfect doen.

Mijnheer Martens, ik weet dat u een groot voorstander bent van groene energie. Ik heb veel problemen met de manier van communiceren. Elke keer als je de tv aanzet, hoor je pleiten voor de betaalbaarheid van energie en voert men op een ander niveau strijd tegen Electrabel. Eerlijkheidshalve moet u dan ook zeggen wat de kost zal zijn van die nieuwe hoogspanningslijn, en van de windmolens tot aan land, maar ook van het land tot aan de hoogspanning. Wie betaalt dat allemaal?

Men kan de strijd tegen Electrabel misschien winnen door een wetgeving uit te schrijven, maar wie zal de kosten van Elia betalen? Elke belastingbetaler. Niet alleen de factuur van de transmissie zal verhogen, ook de kostprijs door het dalen van de groenestroomcertificaten – ik zal dat niet opnieuw aanhalen, u hebt het zelf geschreven in uw boek, mijnheer Martens – zal voor de particulier met minstens 250 euro per jaar stijgen.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem, we zitten in de commissie Ruimtelijke Ordening.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Natuurlijk ben ik voor bedrijvigheid, maar u bent vooral voor de groene energie en we weten ook dat minister Vande Lanotte een ruimtelijk uitvoeringsplan voor de Noordzee aan het maken is op het nationale niveau. Hij is goed bezig, maar hij moet ook zeggen wat de factuur zal zijn voor elke persoon in België en Vlaanderen.

De heer Bart Martens: Op ons niveau hebben we gedaan wat we konden om de stijging van die kost te beperken met de hervorming van het subsidiesysteem groene stroom. Voor eenzelfde bedrag kunnen we veel meer groene stroom realiseren.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: U hebt veel te lang gewacht.

De heer Bart Martens: Mevrouw Van Volcem, ik ga ervan uit dat uw partij in de Federale Regering hetzelfde verstand aan de dag zal leggen inzake de groenestroomkosten voor de offshore. Ook daar kan men in functie van de reële onrendabele toppen geactualiseerd steunbijdragen aanpassen. Ik ga ervan uit dat de federale overheid daar werk van maakt, maar zoals gezegd is dat geen onderwerp voor deze commissie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■